

औरही नगरपालिकाको नगरसभामा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

lazif ctlyl ज्यूहरु,

ctlyl ज्यूहरु,

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

बुद्धिजीवि वर्ग,

पत्रकारज्यूहरु,

नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु,

आदरणीय नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

औरही नगरपालिकाको आठौं नगरसभाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीको उदघाटन समारोहमा उपस्थित हुनु हुने नगरसभा सदस्य ज्यूहरु, पत्रकार, सुरक्षाकर्मी, सम्पूर्ण नगरसेवक कर्मचारीहरु, हामीलाई असाध्यै माया गर्नुहुने तमाम नगरवासी दाजुभाई, दिदीवहिनी, बुवाआमाहरुमा नगरपालिकाको तर्फबाट एवं आफ्नो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

औरही नगरपालीकाको यस गरिमामय संसदको बैठकमा नगर प्रमुखको रूपमा विद्यमान् विषम परिस्थितिका वीच आगामी आ.व. २०७८/२०७९ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवाभिभत महशुस गरेको छु । यस घडिमा संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन पद्धति स्थापना गर्नका लागि विभिन्न समयमा जिवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहीदहरु तथा यस व्यवस्थामा योगदान पुऱ्याउने सम्पूर्ण अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

विश्वव्यापि माहामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाईरस रोगका कारण विश्वले यतिवेला एकैपटक मानविय र आर्थिक संकट समना गर्नु परेको छ । स्वास्थ्य संकटबाट उत्पादन, व्यापार तथा लगानिसम्मको सबै क्षेत्र प्रभावित भई अर्थतन्त्रका प्रमुख क्षेत्रमा समेत गम्भीर प्रभाव पर्न थालेको छ ।

मैले वर्तमान सरकारको तेस्रो बजेट प्रस्तुत गरिरहदाँ कोरोनाबाट नागरिकको जिवन रक्षा गर्ने गहन जिम्मेवारी बोध गरेको छु । शताब्दीकै यस विषम परिस्थितीमा सबै राजनितिक दल, जनप्रतिनिधि, सघं संस्था, नागरिक समाज, बौद्धिक जगत र आम नागरिकको सहयोग तथा ऐक्यवद्धताले वर्तमान चूनौतिको सामाना गर्न सकिन्छ भन्नेमा औरही सरकार पूर्ण विश्वस्त छु ।

औरही नगरपालीकाको तिब्र आर्थिक, सामाजिक विकास गरि समृद्ध र सुखी औरही नगरवासी वनाउनु हाम्रो प्रमुख नीति रहनेछ । स्थानिय तहले कार्यन्वयन गर्ने गरि संविधानले नै सुनिश्चित गरेको आधिकारलाई जनताकै इच्छा अनुसार व्यवहारमा रूपान्तरण गदै कृषि, शिक्षा, पर्यटन, स्वास्थ्य, सञ्चार र पूर्वाधार, औरही नगरपालिकाको समृद्धिको मूल आधार भन्ने दिर्घकालिन सोचको साथ सभ्य, सुन्दर र समृद्ध औरही नगर निर्माणको लागि आठौं नगरसभामा यस नगरपालीकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

यस बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय सरकारको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिर्दशन, नेपाल सरकारबाट विभिन्न समयमा जारि गरिएका नीति, निर्देशन, मार्गदर्शन, नेपाल सरकारले प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका दिगो विकासका लक्ष्यहरु, यस औरही नगरपालिका बाट जारि भएका विभिन्न ऐन, नियमावली, आचारसंहिता, कार्यविधिभित्र रहि श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, राजश्व परामर्श सिमिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा

समिति, विभिन्न विषयगत समितिहरूका वैठकका निर्णय, नगरकार्यपालिका विभिन्न मितिमा भएका निर्णय र नगरकार्यपालिकाको मार्गदर्शनको अधिनमा रहि नेपालको संविधान, प्रचलित ऐन कानूनको अनुसरण गर्दै टोल बस्तीस्तरबाट छनौट भै वडा समितिबाट प्राथामिकिकरण गरेर ल्याइएका कार्यक्रमहरू समेत मध्यनजर गर्दै यस औरही न.पा. को आ.व. २०७८/२०७९ को नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

औरही नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय,

औरही नगरपालिका महोत्तरी जिल्लाको श्रीपुर, सोनामाई र औरही गा.वि.स गरी साविकका ३ वटा गाविसहरू र साविक खोपि गा.वि.स को करिव आधा भाग समावेश गरि २०७३ फाल्गुन २७ गते तदनुसार ०९ मार्च २०१७ मा नेपाल सरकारद्वारा गाउँपालिका घोषण गरिएको थियो र २०७४ साल भाद्र १ गते नगरपालिकामा स्तरोन्नती भएको थियो । २०६८ को जनगणना अनुसार यहाँको कुल जनसंख्या ३१,५०० छ । यसको क्षेत्रफल ३५.०८ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । यस नगरपालिकाको उत्तरमा वर्दिवास नगरपालिका, पुर्वमा भैंगाहा नगरपालिका, पश्चिममा गौशला नगरपालिका र सोनमा गाउँपालिमा तथा दक्षिण तर्फ रामगोपालपुर नगरपालिमा रहेका छन् ।

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म यस नगरपालिकाको दिर्घकालिन सोच, गन्तव्य तथा आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/२०७९ को वजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

क) दिर्घकालिन सोच “कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पुर्वाधार र सञ्चार ,औरही नगरपालीकाको समृद्धिको मूल आधार ” रहने छ ।

(ख) गन्तव्य:-

आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पुर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन र संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासन सुधार आदिका माध्यमबाट मानवीय विकास सूचाङ्कमा स्तरउन्नती गर्दै द्विगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्ने ।

ग) वजेटका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू:

- ✓ पारदर्शी प्रशासन, द्विगो विकास र न्यापूर्ण आर्थिक समृद्धि हासिल गर्दै वालमैत्री, वातावरणमैत्री सुन्दर नगर निर्माण गर्ने ।
- ✓ सेवाग्राहीमैत्री कार्यालय भवन, भौतिक पुर्वाधार कार्यक्षमता सहितको जनशक्ति विकास गर्दै सेवाग्राही मैत्री प्रशासन निर्माण गर्ने ।
- ✓ खानेपानी आपुर्तिका लागि उचित स्थानहरूमा डिप ट्यूबेल जडान गर्ने ।
- ✓ एक वडा एक पार्क निर्माण क्रमागत रूपमा सम्पन्न गर्नका लागि सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरि DPR निर्माण भएका पार्कहरूको सिम्र कार्यान्वयनमा जोड दिने । साथै DPR तयार भएका सबै ठूला तथा महत्वपूर्ण योजनाहरू कार्यान्वयनमा लैजाने ।
- ✓ विधिको शासन ।
- ✓ असल शासन, पारदर्शी प्रशासन ।

- ✓ विकसित नगर।
- ✓ पर्यटन पुर्वाधार निर्माण र प्रवर्द्धन सहित रोजगारीमा वृद्धि।
- ✓ समृद्ध नगर निर्माणको लागि यूवा क्रियाशिलता र सहभागितामा जोड दिने।
- ✓ कोरोना भाईरसको संक्रमण तथा यस विपद् बाट औरही बासीको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने,
- ✓ सामाजिक , आर्थिक र भौतिक पुर्वाधार विकास मार्फत समुन्नत, स्वाधिन ,समृद्ध नमुना औरही नगर निर्माण गर्ने ।

घ) अपेक्षित उपलब्धि:-

- ✓ आव २०७८/७९ को अन्त सम्ममा ठूला भौतिक पुर्वाधारका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।
- ✓ ऐतिहासिक, सास्कृति स्वरूपको कार्यालय भवन निर्माणको शुरुवातको चरणमा रहेको हुनेछ ।
- ✓ एक बडा एक पार्कको अवधारणा अनुसार DPR तयार भएका पर्यटन पुर्वाधार सहितको पार्कहरु निर्माणको अन्तिम चरणमा पुगेको हुनेछ ।
- ✓ Digital नगर प्रोफाईल तयार भएको हुनेछ ।
- ✓ खानेपानीको सहज व्यवस्था मिलाउनको लागि Cfj Zoscg' f/डिप्टूयूवेल तयार भै खानेपानी वितरण भएको हुनेछ ।
- ✓ नगरका गौरवका केहि योजनाहरुको DPR तयार सम्पन्न भएको हुनेछ ।
- ✓ नगरका मुख्य मुख्य सडकहरु हुदै भित्री सडकहरु समेत पक्की भएको हुनेछ ।
- ✓ जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुमा अनुभव र क्षमतामा थप परिपक्कता सृजना भई कार्य सम्पादनमा परिस्कृत भएको हुनेछ ।
- ✓ राजस्व संकलनमा थप वढोत्तरी हुनेछ ।
- ✓ जनप्रनिधि जनप्रतिनिधि वीच सम्बन्ध सुझूठ तथा सुमधुर भएको हुनेछ ।
- ✓ सूचना तथा संचारका दृष्टिले नगरपालिकामा विद्युतिय प्रविधिको उच्चतम् प्रयोग भएको हुनेछ ।

वजेटका उद्देश्य हासील गर्नका निमित्त देहाय अनुसारका क्षेत्रगत र कार्यक्रमगत प्राथमिकता निर्धारण गरीएको छ ।

- ✓ कोरोना लागाएका सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्न र गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ बनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्य पूर्वाधार स्तरोन्नती तथा स्वास्थ्य जनशक्ति विकास तथा परीचालन गर्ने ,
- ✓ कोरोना भाईरस सक्रमणका कारण कृषि, उद्योग,शिक्षा, निर्माण, पर्यटन, लगाएत प्रभावित व्यवसायको पुनरुत्थान गर्ने ,
- ✓ नागरिकका लागि काम र रोजारीका अवसर, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,
- ✓ सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास र निर्माण गर्ने ,
- ✓ सधिंयता कार्यान्वयन,गुणस्तरीय तथा पहुँचयुक्त सार्वजनिक सेवा र उत्तरदायी तथा पारदर्शी शासन व्यवस्थाका सुदृणीकरण गर्ने ।
- ✓ पुर्वाधार विकास
- ✓ सामाजिक विकास
- ✓ आर्थिक विकास
- ✓ सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास
- ✓ सरकारी, नीजि, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्रको सहकार्यमा जोड दिईनेछ ।
- ✓ उपलब्ध श्रोत, साधन, अवसर र क्षमताको अधिकतम् उपयोग गर्न समानुपातिक वितरण प्रणाली अवलम्बन गर्दै सबै क्षेत्र, वर्ग, समुदायलाई सामाजिक न्याय सहितको विकास गर्ने ।

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

उल्लेखित दिर्घकालिन सोच, लक्ष्य तथा उद्देश्य र प्राथमिकता अनुरूप यस नगरपालीकाको आ.व. २०७८/२०७९ मा अवलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम सम्मानित नगरसभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्दूँ ।

क) आर्थिक विकास : आर्थिक विकासको क्षेत्रमा सुरु भई सम्पन्न हुन नसकेका योजनालाई निरन्तरता दिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

१) कृषि तथा पशुपन्धी

आर्थिक समृद्धिको पहिलो आधार कृषि भन्ने मूल नाराका साथ कृषि उत्पादनमा व्यवसायिकरण, औद्योगिकिकरण, विविधिकरण, आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण तथा बजारीकरणलाई विशेष जोड दिई सामुहिक खेती प्रणाली, सामुहिक पशुपालन र विकास गरी कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर र मर्यादित बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- कृषकका लागि कृषि सामाग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजार पहुँचको व्यवस्था गरिने छ ।
- प्रत्येक वडामा कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि न.पा. ले माटो शिविर सञ्चालन गरिने छ ।
- सबैमा बाली रहने कृषि भूमि खाली भन्ने नीति अनुसार नगर क्षेत्र भित्र पर्ने कृषियोग्य भूमिको पहिचान तथा वर्गीकरण गरि व्यवस्थित गरिने छ ।
- कृषि बजार तथा हाट बजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिँचाई निर्माण, प्रविधि तालिम मार्फत प्राविधिक टेवा, कृषि सामाग्रीको आपूति र कृषक क्षमता विकास कार्याक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषि मेलाको आयोजना, उत्कृष्ट किसान पुरस्कार तथा सम्मान गरि कृषि उत्पादन बढावा दिन प्रोत्साहन दिइने छ ।
- कृषि पेशामा युवालाई आकर्षण वृद्धि गर्न युवा स्वरोजगार लक्षित कायक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगर बासीहरूलाई स्थानीय उत्पादन स्थानीय हाट बजार बाट नै खरिद गरि उपभाग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृषकको उत्पादनलाई सुरक्षित बजारसम्म पुग्ने पहुँच स्थापित गर्न जिल्ला कृषि सहकारी संघ र उद्योग वाणिज्य संघ संग आवश्यक सहकार्यको नीति लिइने छ ।
- यस नगर पालिकाले कृषि उत्पादनलाई भण्डारणको व्यवस्थापन गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश नं. २ को सहकार्यमा कोल्ड स्टोर निर्माण गरि सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा फर्केका र फर्कन सक्ने युवाको लगत संकलन गरि उनीहरूलाई कृषि क्षेत्रमा परिचालन गर्न फर्क युवा कृषि भूमिमा कार्याक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरभित्र कम्तिमा २ वटा कृषि सुचना केन्द्र, कृषि पाठशाला तथा १ वडा १ उत्पादन प्याकेट क्षेत्र कार्यक्रम सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
- तरकारी उत्पादनमा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाइने छ ।
- औरही न. पा. लाई माछा उत्पादन प्याकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरिने छ ।
- दुध, फुल, मासु र बजार व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथामिकता दिइने छ ।
- कृषि उत्पादन क्षेत्रसम्मको सहज पहुँच स्थापित गर्नको लागि कृषि सडक निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथामिकतामा राखिने छ ।
- पशुहरूमा लाने महामारी रोगहरूको बिरुद्ध नियमित खोप (HSBQ, FMD, PPR र Anti-Rabies, आदि) निशुल्क रूपमा लगाइनेछ ।
- कृषि पेशालाई सम्मानित पेशाका रूपमा विकास गर्न मेयर उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

- नगदे बाली, तरकारी खेती, फलफुल नसरी, माछा, आँप खेतीलाई व्यावसायिक रूपमा विकास गर्न विशेष प्याकेज कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- भूगोल र हावापानी अनुकूल कृषि प्रणाली लागु गरिने तथा कृषि मल वित्र विजन र कृषकको लागि तालिमको उचित व्यवस्था मिलाइने छ ।
- कृषि क्षेत्रको समग्र विकास गरि समृद्ध औरही नगर निर्माण गर्ने कृषि व्यवसाय प्रवर्धन ऐन निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- कृषियोग्य भूमिमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउन समृद्ध औरही सिंचाई विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषकलाई व्यावसायिक पशुपक्षी पालनमा आकर्षित गर्न गोठ सुधार कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन, घाँस खेती, बृहत चरि चरन क्षेत्र विकास र गुणस्तरिय पशु स्वास्थ्य सेवाको विस्तार गरिने नीति लिइने छ ।
- ठुला पशुहरूको रोग पहिचान, उपचार र नियन्त्रण गर्न विशेष जोड दिइने छ ।
- पशु पक्षी व्यवसायलाई विविधिकरण गर्दै आयमुलक पेशाको रूपमा स्थापित गर्न उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- पशु पक्षी पालनमा किसानलाई पशु बिमा गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- व्यावसायिक पशु पक्षी फार्महरू वातावरण तथा प्रविधि मैत्री बनाउन मापदण्ड बनाई लागु गरिने छ ।
- पशु नश्ल सुधारका लागि कृत्रिम गर्वाधान कार्यक्रम तथा पशु आहाराका लागि घाँस खेती कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषक तथा पुश स्वास्थ्य सेवा प्राविधिकको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरभित्र पशु पक्षी फार्म, मासु पसल, एग्रोभेट दर्ता गरि नियमन गरिने छ ।
- प्रत्येक वडामा कम्तिमा एउटा कृषि सहकारी र हरेक नगरमा कृषक समुह निर्माण गरि कृषि पेशालाई सम्मानित, मर्यादित, आत्मनिर्भर बनाउन एक गाउँ एक नमुना कृषि उत्पादन योजनालाई विशेष जोड दिइने छ ।

२) सहकारी

- गाउँ शहरमा सहकारी, घर घरमा भकारी भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै सार्वजनिक, नीजि र सहकारीको तीन खम्बे अर्थ नीतिलाई कार्यान्वयनमा विशेष जोड दिइने छ ।
- कृषि उत्पादन र बजारीकरणमा सहकारीहरूलाई प्रोत्साहनको लागि प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सहकारीको माध्यमबाट गरिब, विपन्न वर्गका सदस्यको संलग्नतामा सञ्चालन हुने उत्पादन र लगानी आम नागरिकको पहाँच स्थापित गर्न सहकारी संस्था र नगरपालिका बीच साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषिमा आध्यनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्न साना किसानहरूलाई सहकारीको माध्यमबाट एकीकृत गर्दै सामुहिक खेती, तरकारी, बीउ विजन, फुल, र अन्य कृषि उपजको बजार व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सहकारी क्षेत्रको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहकारी शिक्षा, नेतृत्व विकास र व्यवस्थापन तालिम समन्यात्मक रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारी मार्फत कृषि फार्म तथा कृषि उद्योग सञ्चालनमा प्राथामिकता दिइने छ ।
- सहकारी मार्फत लघु कर्जा लगानीको लागि वित्तिय संस्था तथा बैंकहरूमा समन्वय गर्ने नीति लिइने छ ।

- नगरभित्र स्थापना भएका सहकारी संस्थाहरुको अवस्था विश्लेषण संस्थागत विकास, पूर्वाधार निर्माण र व्यावसायिक विकासका लागि सहकारी संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन तत्काल जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- समस्याग्रस्त्र सहकारीहरुको पहिचान गर्दै सहकारी क्षेत्रको प्रभावकारी नियमन गर्ने सहकारी क्षेत्रमा संस्थागत सुशासन कायम गर्ने नगरपालिकाबाट अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन लिने प्रणालीलाई सशक्त बनाइनेछ ।
- कोभिड १९ का कारण समस्यामा परेका सहकारीको पुनरजीवन, उत्थान र सञ्चालनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन सञ्चालन गरिनेछ ।

३) उद्योग तथा वाणिज्य

- नगरलाई आर्थिक रूपले आर्तमनिर्भर बनाउन नगर क्षेत्रभित्र उद्योग स्थापनाका लागि उद्योगमैत्री नीतिहरु अवलम्बन गर्नुका साथै उद्योगीहरुलाई उद्योग स्थापना गर्ने विशेष प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- औद्योगिक करिडोर कायम गरि ठूला, मझौला र साना उद्योगहरु सञ्चालन गर्नका लागि उद्योग विकासको सम्भाव्यता अध्ययन गरी आवश्यक नीति तर्जुमा गरिने छ ।
- गरिबीको रेखामुनी रहेको पूर्ण बेरोजगारलाई तालिमको माध्यमबाट उद्यमशीलताको विकास गराई उद्यमी बनाइने छ ।
- नयाँ उद्योगहरु स्थापना गर्न स्थापना गर्न लगानी मैत्री वातावरण श्रृङ्जना गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिने छ ।
- कोभिड १९ का स्वदेश फर्केका वा फर्कन सक्ने युवाहरुको संख्यालाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय स्तरमा युवाहरुलाई उद्यमशील तालिमको व्यवस्था गरि युवालाई स्वाभलम्बी तथा उद्यमशील बनाउने नीति लिइने छ ।
- स्थापना हुने र सञ्चालनमा रहेका उद्योगको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन गरी औद्योगिक अनुशासन कायम राखिनेछ ।
- उपभोक्ता हित संरक्षण गरिने छ ।
- व्यापारिक फर्म, पसलको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन गरिनेछ ।

४ रोजगार प्रबंद्धन तथा गरिबी न्यूनीकरण

- गरिबी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धानलाई वैज्ञानिक बनाउदै लिइने छ ।
- गरिबी निवारणको स्थानीय रणनीति तर्जुमा गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ ।
- गरिब घर पहिचानसम्बन्धी स्थानीय सर्वेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन कार्य अधि बढाइनेछ ।
- गरिबी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- रोजगार तथा बरोजगारको तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना गरिनेछ ।
- पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यस्थापन गरी आय आर्जनको अवसर प्रदान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्बासीको पहिचान र अभिलेखन गरी वास्तविक सुकुम्बासीको जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय युवाहरुलाई विभिन्न विकासका क्षेत्रमा परिचालन गर्दै थप रोजगारी सिर्जना गरिने कुरालाई थप व्यवस्थित रूपमा निरन्तरता दिइनेछ ।

५) पर्यटन प्रबद्धन

- सुन्दर औरही, समृद्ध औरही भन्ने मुल नाराका साथ पर्यटन प्रबद्धन र विकास गर्न सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरि पर्यटन गुरु योजना तयार गरिने छ । कृषि पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, हरित पार्क निर्माण लगातयतका क्षेत्रको आवश्यक प्रबद्धन र विकास गरिने छ ।
- सोनामाईस्थान मन्दिर, महादेव मन्दिर अग्लेश्वरा र ब्रह्मस्थान मन्दिरको भौतिक पूर्वाधार व्यवस्थित गरी धार्मिक पर्यटन प्रबद्धन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक ठूला पोखरीलाई आन्तरिक पर्यटनलाई सहयोग हुनेगरी निर्माण तथा सुधार गरिनेछ ।
- आन्तरिक पर्यटनको प्रबद्धन गर्नका निमित्त कोभिड १९ को अन्त्य पश्चात नगरपालिकाले बजेटमा उल्लेखित भए अनुसार देश दर्शन अभियानलाई सफल पार्न आवश्यक समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

६) खानी तथा खनिज

- खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख तथा व्यवस्थापनको कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- जथाभाबी अनियन्त्रित रूपमा भइरहेको ढुङ्गा गिट्टी, बालुवा, माटो उत्खननलाई यथाशिघ्र रोकिने छ ।
- ढुङ्गा, गिट्टी, माटो, खरी ढुङ्गा आदि खनिजजन्य वस्तुको सवेक्षण, अन्वेशण गरी सोको संरक्षण, विकास, उपयोगसम्बन्धी दर्ता अनुगमन, नवीकरण, खारेजी र व्यवस्थापनका लागि खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी ऐन दारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

ख) सामाजिक विकास : सामाजिक विकासका क्षेत्रमा शुरु भई सम्पन्न हुन नसकेका योजनालाई निरन्तर दिई सम्पन्न गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

७) स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै सबै नगरवासीमा समान पहुँच पुर्याउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- Cfwf/eṭ :jf:yo ; Jf s[bh̄f0{yk zj lns/0f ub{nlug]5 .
- Cfwf/eṭ :jf:yo ; Jf s[b\$]ej g lgdffdf cfj Zos kxn ul/gf .
- नगरपालीकामा एम्बुलेन्स नरहेकोमा सो को प्रक्रिया अगाडी बढिसकेकोले आगामी आ.व.को सुरूमै १ एम्बुलेन्स खरिद गरि संचालनमा ल्याईने छ ।
- कोरोना महामारी तथा अन्य संक्रामक रोगबाट रिंजना हुन सक्ने स्वास्थ्य जोखिमको न्यूनिकरण गर्न आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- कोरोना संक्रमणलाई थप विस्तार हुन नदिन आवश्यकता अनुसार क्वारेन्टाइन सेवा व्यवस्थित, भरपर्दो उपचार पद्धति तथा नागरिकमा उत्पन्न मनोवैज्ञानि त्रासको न्यूनिकरण गर्न आवश्यक नीति लिईनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवा अतिरिक्त सञ्चुलित आहारा, शारिरीक व्यायाम, सरसफाई सहितको स्वस्थ जिवनशैलि अवलम्बन गरि “निरोगी औरही निर्माण अभियान” अघि बढाईने छ ।
सबै स्वास्थ्य चौकिहरूमा निशुल्क औषधिको व्यवस्था मिलाईने छ र यसलाई क्रमश बढाउदै लगीने छ ।

- स्वाथ्य विमा कार्यक्रमलाई नेपाल सरकारको घोषण अनुसार सबै जनतामा पुर्याउन सचेतना वा जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विद्यालयस्तरमा किशोरी स्वास्थ्य पोषण कार्यक्रम लागू गरिनेछ । साथै किशोरीहस्ताई प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षादिनेछ।
- असहाय तथा अति विपन्न आमाहरुको लागि आकस्मिक आमा सुरक्षा कोष स्थापना गरिनेछ।
- नगरक्षेत्रका नीजि अस्पताल तथा किलनिकहरुले नगरबासीलाई सहज रूपमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन कन्तिमा १५ प्रतशत छुटगिराउन पहल गरिनेछ।

- सार्वजनिक निजि साभेदारिवाट अस्पतालहरु निमार्ण तथा सञ्चालन गरिने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता मा राखिने छ ।
- एक वडा एक स्वाथ्य केन्द्र स्थापनाको कार्यलाई क्रमशः अगाडी बढाईने छ ।
- आगामि ३ वर्ष भित्र कम्तीमा १ वटा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र २५ शैयाको सुविधा सम्पन्न अस्पताल बनाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सबै स्वास्थ्य चौकी र अस्पताललाई विरामि मैत्रि बनाईने छ ।
- सबै स्वास्थ्य चौकीमा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी प्रयोगशालाको सुविधा सहित गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा दिईने छ, साथै सबै स्वास्थ्य चौकीहरुमा क्रमशः बर्थिङ सेन्टर स्थापना गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- मलेरीया,डेंगू, भूसुना तथा लामखेटे नियन्त्रणका लागि आवश्यक औषधिको प्रवन्ध मिलाईने छ । यस्ता क्षेत्र छनौटको पहल वडा मार्फत तथा सो कार्यलयको सिफारिसमा हुने छ ।
- जनस्वास्थ्य प्रवर्धन शाखाको सिफारिमा सम्भाव्य स्वास्थ्य प्रकोपको क्षेत्र र रोग पहिचान गरी न्यूनिकरणका लागि औषधि एवम् जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- विपन्न, असहाय, दलित, जेष्ठ नागरिक र महिलाको स्वास्थ्य जाँचका लागि स्वास्थ्य शिविर समय समयमा संचालन गरिदै लिगिने छ ।
- स्वास्थ्य कर्मीको क्षमता विकास कार्यक्रमहरु आवश्यकता अनुसार संचालन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य स्वयं सेविकालाई यस नगरपालिको आर्थिक क्षमता पुनरुत्थान भएपछि उचित प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिने छ ।

२) शिक्षा ०:

- ❖ “दक्ष जनशक्ति गुणस्तरिय शिक्षा, आत्मनिर्भर एवं समृद्ध नगर हास्त्रो अपेक्षा” भन्ने मुल नारा सहित शैक्षिक क्षेत्रमा व्यापक सुधार गर्न “मेर शैक्षिक सुधार कार्यक्रम” अगाडि बढाइने छ ।
- ❖ कोरोना भाईरसको बन्दाबन्दीको कारण शैक्षिक क्षेत्रमा देखिएको असहजता लाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ❖ कम दरबन्दी रहेका विद्यालयहरूमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी स्वयं सेवक शिक्षक भर्ना गरी शैक्षिक गतिविधीलाई माथी उठाइने छ ।
- ❖ नगरशिक्षा विकासका लागि सामुदायिक र सस्थागत विद्यालयका विचमा शिक्षा गुणस्तरीयता र पहुँचमा समानता स्थापित गरि विभेदपूर्ण शिक्षा प्रणाली अन्त्य गर्न सहकार्य को कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ नेपाल सरकारले वालवालिकाका लागि निश्लक खाजा कार्यक्रम उपलब्ध गराएकोमा यस नगरपालिका बाट लागत साफेदारि गरि अभ प्रभावकारि तथा व्यवस्थीत बनाउदै मेरेदिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ जनप्रतिनिहरूवाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व गर्ने परिपाटिलाई आगामि वर्षहरूमा अभ वढी शसत्त , सुदृढृ र प्रभावकारि बनाउने नीति लिइने छ ।
- ❖ नगर क्षेत्रका युवाहरूलाई लक्षित गरी स्वरोजगार, आत्मनिर्भर,स्वावलम्बी र चरित्रवान बनाउन युवा उद्यमी प्रोत्साहान कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ प्रत्येक नागरिकलाई संविधान द्वारा प्रदत्त आधारभूत शिक्षामा पहुँच, अनिवार्य ,निशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निशुल्क उपलब्ध गराइने छ ।
- ❖ स्थानीय पुस्तकालय, वाचनालय तथा सामुदायिक सिकाई केन्द्रको गुणात्मक सुधार गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत सबै छात्राहरूलाई सेनेटरी प्याड निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।
- ❖ आधारभूत तहको शिक्षामा स्थानीय भगोल, सम्पदा,पूहिचान, आर्थिक, सामाजिक, भाषा,संस्कृति तथा परम्परालाई सम्बद्धन र जगेन्त हुने गरी स्थानीय पाठ्यक्रम प्रारूप तयार गरिलागारिनेछ ।
- ❖ अपाङ्ग, आर्थिक रूपले विपन्न, असहाय, हरूवा चरूवा, द्वन्दपिडित वालवालिका तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक सहयोग गर्ने हेतुले नगर प्रमुख शैक्षिक छात्रवृति प्रदान गरि पढन् पाउने हक सुनिश्चित गरिने छ ।
- ❖ शिक्षा क्षेत्रका क्रियाकलापलाई व्यवस्थीत गर्न शैक्षिक क्यालेन्डर प्रकाशन गरि लागू गरिने छ ।
- ❖ वाल विकास केन्द्र सञ्चालन गर्न बालविकासको अवधारण अनुरूप आवश्यक व्यवस्था मिलाई सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयका गुणस्तरीय शिक्षाका लागि उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ । विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारहरू बाल,अपाङ्ग तथा वातावरण मैत्रि बनाइने छ ।
- ❖ विद्यालय सुशासन, पारदिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिको लागि विद्यालयमा सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक लेखा परीक्षण र अन्तिम लेखा परीक्षणलाई वास्तविकतामा आधारित बनाइने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- ❖ नगरक्षेत्र भित्रका विद्यायहरूवाट सर्वोत्कृष्ट १ जना विद्यार्थिलाई र सर्वोत्कृष्ट १ जना शिक्षकलाई नगरप्रमुख सम्मान कार्यक्रम बाट सम्मानित गरिने छ ।
- ❖ शिक्षा क्षेत्रको सुधारको लागि नगरशिक्षा नीति, नगर क्षेत्रमा संचालन गरिएका सबै विद्यालयलाई आधार बनाएर नगर शिक्षा प्रोफाइल बनाइने र शैक्षिक गुणस्तर अभिद्वारा गर्न नगर शिक्षा गर्योजना तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ निजि विद्यालय शुल्क निर्धारण नेपाल सरकारको मापदण्ड भित्र रहेर गर्न एवं तोकीएको भौतिक एवं शैक्षिक पूर्वाधार पुरा भएकालाई मात्र नयाँ दर्ता वा कक्षा स्तरोन्नतीको स्विकृत दिइने छ ।
- ❖ निजि विद्यालयले अनिवारुपमा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड भित्र रहि अनिवार्य छात्रवृतिको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ नगर क्षेत्रमा विद्यालयहरू विच नगरप्रमुख खेलकुद प्रतियोगीतालाई आगामी आ.व मा थप व्यवस्थीत रूपमा संचालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ महिनावारीका कारण छात्रा कक्षामा अनुपस्थित हुने अवस्थालाई अत्य गरि विद्यालयमा नै छात्रा मैत्रि सौचालय एवं निशुल्क सेनिटरि प्याडको व्यवस्था गरिनुका साथै विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी र साकुन पानीले हात धुने व्यवस्था लागु गरिने छ ।

खानेपानी र सरसफाई :

- ३) ❖ भरपर्दो जलाधार युक्त पूर्वाधार, स्वच्छ खानेपानी पहुँचमा हास्त्रो अधिकार भन्ने मुल नारालाई आत्मसाथको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ आगामि ५ वर्ष भित्र स्वच्छ तथा सफा खानेपानीको लागि अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन योजना कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ Cf]XL ahf/df /x\$]vfg]fg]ट्याङ्कीको आवश्यक मर्मत गरी संचालनमा ल्याइने छ ।
- ❖ भूमिगत जलको उपयोग गरि नगर क्षेत्रको पिउने पानीको दिगो समाधान गर्ने रणनिति लिईने छ
- ❖ जलाधार क्षेत्रको खेर गईरहेको सतही मुलको पहिचान गरि पिउने पानीका लागि समुदाय स्तरमा ट्याङ्की निर्माण गरि पानी संकलन तथा पानी वितरणको कार्यलाई सामुदायिक स्वामित्वमा संचालन गरिने छ ।
- ❖ फोहोरको उत्पादन स्रोतमा नै वर्गीकरण गरि व्यवस्थापन र फोहोरलाई मोहरमा रूपान्तरण गर्दै उर्जा र जैविक मल उत्पादन गर्न सार्वजनिक निजी साभेदारी कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्न लागत साभदारी र समन्वय गरिने छ ।
- ❖ नगर क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थान / चौकहरूमा खानेपानी धाराहरूको जडान गर्ने एवं सार्वजनिक शौचालयहरूको निर्माण गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ प्रत्येक वर्ष खानेपानीमा आर्सेनिक, आइरन तथा कोलिफर्म जाँचको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ❖ वर्षातको महिना खानेपानी मार्फत विभिन्न सरुवा रोगको महामारी फैलिन सम्भावनालाई मध्यनजर गदै सरोकारवाला सहयोगी निकाय समेतको सहयोग र समन्वयमा पानी शुद्धीकरणका लागि विभिन्न विधीका बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ नगर क्षेत्र भित्र भएका पानीका स्रोतहरूको पहिचान गरि सो लाई नगरवासीको उच्चतम हितमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । साथै प्राकृतिक पानीको मुहान भएको क्षेत्रसंरक्षण गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।
- ❖ POST-ODF (पूर्ण सरसफाई) तर्फ उन्मूख हुनको लागि प्याकेजका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

४) युवा ,खेलकुद तथा मनोरञ्जन

“ हामी खेल्छौ, स्वस्थ्य बन्छौ, औरहीलाई चिनाउँछौ ”

- ❖ नगर खेलकुद विकास समिति गठन गरि नगर क्षेत्रभित्र खेलकुदको सर्वाङ्गीण विकासका लागि कार्यविधि तयार गरि यथासिध्ध कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ❖ रंगशाला निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरी तथा निर्माणको पहल गरिने छ साथै कबड्डि हल निर्माणकाको कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- ❖ नगर क्षेत्रमा रहेका खुल्ला सार्वजनिक परती तथा नदी उकासका आसपासका क्षेत्रहरूको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रहरूमा खेलकुद मैदान, बाल उच्चान, योग साधाना तथा व्यायाम गर्न योग्य पूर्वाधारको निर्माण र सञ्चालन सार्वजनिक नीजि साभेदारीमा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइने छ ।
- ❖ युवालाई उत्पादन, सहकारी, क्षमता विकास, सामाजिक नेतृत्व र सिपमुलक तालिमद्वारा दक्षता विकासको नीति लिइनेछ ।
- ❖ कोभिड १९ को रोकथाम, विपत्ति व्यवस्थापन र मानवीय सेवामा संघ र प्रदेश सरकार सँग सहकार्य गरि राष्ट्रिय युवा परिषद, नेपाल स्काउट, तथा शैक्षिक संस्था लगायतका माध्यमबाट युवा परिचालन गरिने छ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारबाट फकेका र फर्कन सक्ने युवाको तथ्याङ्क संकलन गरि कृषि, पर्यटन, उच्योग, व्यापार, जेडिबुटी खेती, पशुपालनको कार्यमा लगानीको वातावरण सिर्जना गरि रोजगारी उपलब्ध गराउने ।
- ❖ यस नगरपालिकाभित्रका सबै विद्यालयमा खेलकुल सामाग्री वितरण तथा खेल प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ, साथै कम्तिमा वर्षमा १ पटक नगरस्तरिय औरही नगर कप लगायतका खेलकुल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ लागु पदार्थ दुर्घटनामा जोगाउनको लागि सचेतानामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुको साथै दुर्घटनामा फसेकालाई पुर्णस्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लक्षित वर्ग समेत)

नेपालको संविधानले लैंगिक विभेदको अन्त्य गदै पछाडी परेका वा पारिएका वर्ग तथा समुदाय जस्तै दलित, आदिवासी, जनजाति, पिछडावर्ग, अपाडता भएका व्यक्ति, लैंगिङ्क तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान वर्ग, श्रमिक, जेष्ठ नागरिक, मधेसी, मुस्लीम, लगायतलाई राज्यको सबै निकायमा समावेशी सिद्धान्तका आधारमा सहभागी हुने हक प्रत्याभूत गरेको छ । आर्थिक समृद्धि र दिगो विकासका लागि समान अग्रसरता र नेतृत्वदायी भूमिका स्थापित गर्दै स्रोत साधन, अवसर र लाभमा समान पहुँच स्थापित गर्न सक्ने लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।

नोवेल कोरना भाइरसका कारण जेष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा अपाडगता भएका व्यक्तिको संरक्षण र रोग सँग लड्न सक्ने प्रतिरोधी क्षमता विकासका लागि संघ र प्रदेश सरकार सँग समन्वय गरि आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।

"हाम्रो बालबालिका हाम्रो भविश्य" भने मुल्य मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तरता दिई यस नगरपालिकाका बडाहरूलाई क्रमश बालमैत्री घोषणा गर्दै नगरलाई पुर्ण बालमैत्री नगर घोषणा गरिनेछ । हिंसा पिंडित महिला र बालबालिका, जेष्ठनागरिकहरूको लागि सुरक्षितगृह र आपतकालीन कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.१) महिला

- ❖ महिलाको आर्थिक, सामाजिक, लगायत सबै अधिकार हासिल गर्न उपमेयर महिला उत्थान कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ नोवेल कारोना भाइरसको असहज परिस्थितिका कारण बढी जोखिममा परेका महिला, बालबालिका तथा जेष्ठनागरिक भएका व्यक्तिलाई थप सुरक्षा तथा संरक्षण हुने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ महिला विरुद्ध हुने सबै किसिमका भेदभाव, शोषण, अन्याय, विभेद, तथा हिंसाको अन्त्य गरि औरही न.पा.लाई महिला हिंसारहित नगरपालि को रूपमा स्थापित गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ महिलामाथि हुने लैंगिक विभेद, बालविवाह, अनमेल विवाह, दाइजो प्रथा जस्ता सामाजिक समस्याको न्युनीकरण गर्ने कार्य प्रत्येक वडाबाट सुरु गरिने छ ।
- ❖ महिला स्वास्थ स्वयम सेविकाको क्षमता विकास र प्रोत्साहनका लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ ।

५..२ बालबालिका

- ❖ बालबालिका सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति कार्यान्वयन गरि सदाका बालश्रम अन्त्य गर्दै बालबालिकाको खेलकुद, मनोरञ्जन तथा शारिरीक र मानसिक विकासका लागि बाल उद्यान एवम पुस्ताकालय निर्माण गरिने छ ।
- ❖ बालशोषण, बालविवाह, बालहिंसा, न्युनिकरण गर्न कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बालविकास र बालबालिकाको निर्णय प्रक्रियामा अर्थपूर्ण सहभागिता गराउन नगरले आवश्यक नीति लिइने छ ।
- ❖ बालमैत्री विद्यालय, बालमैत्री शिक्षण शिकाई विकासको लागि विद्यालयलाई सहयोग गर्ने, बाल कलब र बाल सञ्जाल मार्फत बालबालिकाको चेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- ❖ बालबालिका भोलीका कर्णदार मात्र नभएर आजका साझेदार हुन भन्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

५.३ जेष्ठनागरिक

- ❖ एकल, शारिरीक र मानसिक रूपमा अशक्त, असहाय, र आँनो परिवार वा संरक्षक नभएका जेष्ठ नागरिका लागि औषधि उपचारमा सहयोग तथा संरक्षणको नीति लिइने छ ।
- ❖ बैंक मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिने छ तथा ८० वर्ष उमेर नागेका जेष्ठ नागरिकलाई जनप्रतिनिधिद्वारा बैंक मार्फत भत्ता उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ जेष्ठ नागरिकको अभिलेख संकलन र परिचयपत्र वितरण कार्यलाई सरल, सहज र व्यवस्थित बनाइने छ ।
- ❖ हरेक वर्ष जेष्ठ नागरिकका दिन यस नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सबैभन्दा जेष्ठ महिला र पुरुष नागरिकलाई जेष्ठ नागरिक घोषणा तथा सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

५.४ दलित समुदाय

- ❖ जातिय छुवाछुत एवम भेदभाव विरुद्धको कानूनलाई कडाइका साथ लागु गरिने छ ।

- ❖ यस नगर क्षेत्रभित्र छुवाछुत, जातिय भेदभावलाई उल्मुन गर्नेको निमित्त दलितको आगनमा मेरर कार्यक्रम तय गरि वस्तुनिष्ठ रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ❖ जातिय भेदभाव र उत्पीडनका विरुद्ध समानता, बन्धुत्व र मानवता कायम गर्न सहभावमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ दलित समुदायको सशक्तिकरण, क्षमता विकास गर्दै परम्परागत सिपलाई आधुनिकीकरण गरी उद्योगको विकास गर्ने नीति लिइने छ ।
- ❖ विपन्न दलित बस्ती पहिचान गरि नमुना बस्ती विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

५.५ आदिबासी जनजाति

- ❖ आदिबासी जनजातिको भाषा, संकृति संरक्षण गरि परम्परादेखि चलिआएको ज्ञान, सिप, भेषभुषा, लिपि, कलाको जगेना गरि आर्थिक विकासमा संलग्न गर्ने नीति लिइने छ ।
- ❖ आदिबासी जनजातिहरूको नमुना बस्ती विकासको लागि अध्ययन गरिने र आदिबासी जनजाति पुरातात्त्विक संग्रालय स्थापना गर्ने विशेष पहल गरिने छ ।
- ❖ आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा दिन चाहने समुदायलाई न.पा. बाट आवश्यक सहयोग गरिने छ ।

५.६ अपाङ्ग / अशक्त

“अपाङ्गलाई सहानुभूति हैन, अपाङ्गमत्री शासन देउ”

- ❖ फरक क्षमता भएका व्यक्तिको लगत तयार गरि क्षमता पहिचान तथा विकास गर्दै अपाङ्गलाई माछा हैन बल्द्धि दिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ हेरक पूर्वाधार निर्माण गर्दा अपाङ्गमत्री बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ नगरपालिका बाट प्रवाह हुने सेवाहरूमा अपाङ्गलाई पहिलो प्राथामिकता दिइने छ । जुनसुकै प्रकारका सिफारिस गर्दा वा व्यसाय दर्ता वा नवीकरण गर्दा लाग्ने राजश्वमा १०% छुट लिने नीतिमा निरन्तरता दिइने छ ।

५.७ सास्कृतिक सम्पदा

- ❖ सभ्यता हाम्रो परिचय र संकृति हाम्रो पहिचान भन्ने नारा आत्मसाथ गर्दै सबै भाषा धर्म, संस्कृतिको संरक्षण, सम्वर्धन र विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ स्थानीय सबै धर्म, परम्परा र मोलिक संस्कृतिलाई संरक्षण र सम्वर्धन गरिने छ । साथै परम्परागत रूपमा चलिआएका श्रीकृष्ण जन्मअष्टमी, दशै, दिपावली, छठ, रमजान, अखाडी पुजा र पर्वको सञ्चालन, व्यवस्थापन र प्रवर्धन गरिने छ ।
- ❖ नगरभित्र रहेका धर्म, मठ, मन्दिर, गम्बा, चर्च, मस्जितको अभिलेख तयार गरि मर्मत, सम्भार, सुधार तथा सौधायीकरण धार्मिक पर्यटन प्रवर्धनको लागि विशेष जोड दिने ।
- ❖ समाजमा रहेका कला, प्रतिभाहरू जस्तै लेखक, कलाकार, साहित्यकार, चित्रकार, कालिगढ तथा स्तम्भकारको राय सुझावको आधारमा कला साहित्य र सास्कृतिको प्रवर्धन हुन कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

५.८ गैर सरकारी संस्था

- ❖ नगरपालिकामा सञ्चालन हुने गैरसरकारी संघसम्पादनले न.पा. को अनिवार्य अनुमति पश्चात आफ्नो कार्यक्षेत्र तय गरि सामुदायिक क्षेत्रमा काम गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ❖ संघसम्पादनको गठन, दर्ता र नवीकरण सञ्चालनको लागि सो सँग सम्बन्धित कानून निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ विदेशी दातृ निकाय मार्फत अनदान प्राप्त लन्ड, क्लन्ड एवम व्यापारिक संघ सम्पादन तथा अन्य संस्थाहरूले नगरपालिकाले प्राथामिकीकरण गरेका क्षेत्रहरूमा मात्र खर्च गर्न पाउने र सहकार्यमा काम गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ नगर क्षेत्रमा क्रियाशिल सबै सहकारी संघ सम्पादनले नगर क्षेत्रमा कार्यक्रम तथा परियोजना सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारको प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिकाबाट स्वीकृती प्राप्त गरे पश्चात मात्र कार्यक्रम तथा परियोजना सञ्चालन गर्न दिइने नीतिलाई कडाइका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

५.९ पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा

आधुनिक प्रविधीमार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री,) अभिलेख व्यवस्थापन गरिने छ । साथै पञ्जिकरण र सामाजिक सुरक्षालाई अन्लाइन अभिलेख राखिने छ तथा सामाजिक सुरक्षा वितरणमा बैंकिङ प्रणालीको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।

ग) पूर्वाधार विकास

१) सडक तथा भौतिक निर्माण

- नगरस्तरिय सडक गुरुयोजना जारी गरिने छ । साथै उक्त गुरुयोजनामा निर्दिष्ट गरिएका सबै सडकहरूको च्छजत या धब्थ ९ च्छ० निर्धारण गरि त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- सडक अधिकार क्षेत्र मिच्ने, सार्वजनिक स्थानमा घर टहरा बनाउने कार्यलाई पूर्ण रूपमा निरुत्साहित गरिने छ ।
- औरही नगरपालिकामा बसोबास गर्ने आम नागरिकलाई रणनीतिक रूपले सडक आवागमन सँग जोड्नको लागि चक्रपथ लगायत सडक सञ्जाल निर्माणका लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- स्थानीय सार्वजनिक यातायात बस, ट्याक्सी, ट्यम्पो लगायतको रुट निर्धारण, अनुमति नवीकरण, खोरेजी, सेवाको गुणस्तर, भाडादर निर्धारण र नियमन गरिने छ ।
- हरित र वातावरणमैत्री सडक निर्माणलाई अगाडी बढाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा सडक विस्तार, ढलान र कालोपत्रे गर्ने नीति लिइने छ ।
- कार्यलयदेखि वडा केन्द्रसम्म पुग्ने सडक सञ्जाल निर्माण, विस्तार तथा स्तरउन्नति गरिने छ ।
- निर्माण कम्पनीहरूद्वारा नगरपालिकाभित्र निर्माणाधिन केन्द्रीय र क्षेत्रीय सडकहरूको नियमन र अनुगन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- संघ र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरी आगमी ५ वर्षभित्र सबै टोल र बस्तीमा सडक ढलान कार्यलाई उच्च प्राथामिकतामा राखिने छ ।
- अपाङ्ग र लैंगिकमैत्री यातायातको प्रबद्धन र विकास गरिने छ ।
- उपभोक्ता समितिको क्षमता, कार्यकुशलता अभिवृद्धि गर्न अभिमुखि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

- नगरपालिकाबाट निर्माण गरिएका भौतिक पूर्वाधारको मर्मत सम्भारको लागि मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिने छ ।
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहने गरि नगरभित्रका नगर यातायात व्यवस्थापन र सञ्चालन गर्न अध्ययन कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- नगरको क्षेत्रभित्र उपयुक्त स्थानमा बसपाक निर्माण कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा यातायातलाई व्यवस्थित बनाइने आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नेपालको संविधानले समावेशी र समन्यायिक विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरे बमोजिम नगरपालिकाका ९आटै वडाहरूको विकासलाई समान प्राथामिकतामा राखिने छ ।
- नगर क्षेत्रमा बनेका सडकमध्ये उत्कृष्ट सडक पहिचान गरि सो सडकमा पार्क उद्यान लगायतका पर्यटकीय आकर्षणका वस्तुहरू निर्माण गरि आन्तरिक र बाह्य पर्यटन आकर्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२) भवन र सहरी विकास

- ✓ धुलोरहित सहर, औरहीबासीको रहर भन्ने मुल नारालाई आत्मसाथ गर्दै स्वच्छ, सुन्दर नहर निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ नगरपालिका गठन हुनुपूर्व निर्माण भएका घरहरूको अभिलेखिकीकरण कार्य यथाशिष्ठ सम्पन्न गर्ने नीति लिइने छ ।
- ✓ नगरपालिकाबाट अनुमति नलिई जग्गा जमिन खण्डकरण प्लटिङ गर्ने तथा भू-संरचना बिगार्ने कार्य पूर्ण रूपमा निषेध गरिने छ ।
- ✓ सहरी विकास र भवन निर्माण आचारसंहितालाई कडाईका साथ लागु गरिने छ ।
- ✓ सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी प्रर्ती जग्गामा निर्माण भएका व्यक्तिगत भवन तथा संरचनालाई नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण गरिने छ ।
- ✓ भवन निर्माणका लागि अनुमति दिदाँ आँनो घर परिसरभित्र अनिवार्य रूपमा कम्तिमा २ ओटा बिरुवा लगाउनु पर्ने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा मिलाइने छ । घरभित्रको फोहर व्यवस्थापनको लागि सड्ने र नसड्ने गरि अलग -अलग कन्टेनर राख्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । घर सम्पन्न प्रमाणपत्र दिदाँ घरको चारै दिशाको फोटो अनिवार्य गरिन
- ✓ भलमल सहर, औरहीबासी रहर भन्ने मुल नारालाई स्थापित गर्न सौर्य सडक बत्ती जडान गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथामिकता दिइने छ ।
- ✓ नागरिकको अत्यन्तै गुनासोको रूपमा रहेको घर नक्सा पास प्रक्रियालाई सहज र सरलीकृत गर्न कष्लनभि न्बतभ ध्वथ कथकतभ मा घर नक्सा पास प्रक्रियालाई रूपान्तरण गर्नुका सार्थे चालु आ.व. भित्रै घर नक्साको सट्यरलाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ✓ नयाँ बन्ने घरहरूमा नेपाल सरकार तोकेको मापदण्ड बमोजिम ज्यदचष्म सोलार जडान गर्नु पर्ने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिने छ । सो कार्यको उत्प्रेरणाको लागि घरधनीलाई घर नक्सा पासको राजश्व रकममा १० प्रतिशत छुट दिइने छ ।
- ✓ यस नगरपालिका भित्र सञ्चालन हुने आयोजना र सो सञ्चालन गर्ने उपभोक्ता समितिले आयोजना स्थलमा होडिङ बोर्ड राख्ने नीतिलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ✓ नगर क्षेत्रमा घरधनीहरूले निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र लिई सकेपछि मापदण्ड विपरित तला थप्ने कार्यलाई कानून बमोजिम निरुत्साहित गरिने नीति लिइने छ ।

३) सूचना र सञ्चार

- ✓ सबै बस्तीहरूमा टेलिफोन तथा मोबाइल सेवा, इन्टरनेट सेवा, टेलि सेन्टर, केबल तथा तार रहित टेलिभिजन सेवाको स्थापना विकास र विस्तार गर्दै डिजिटल औरही निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ १०० मेगाहर्ज सम्मको एफ. एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति नवीकरण र नियमन कार्यलाई कानून बनाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- ✓ युवा सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- ✓ प्रत्येक बडामा पहुँच पुग्ने गरि छापा माध्यम तथा विद्युतीय माध्यमका सञ्चार सेवा र सञ्चार गृहको स्थापना, स्तरउन्नति र विकासका लागिका पहल गरिने छ ।
- ✓ आनो क्षेत्रभित्रका पत्रप्रक्रिकाको प्रकाशन, अनुमति अभिलेख तथा सोको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ✓ यस नगरपालिकामा भए गरेका काम कार्यहरुको सञ्चार माध्यमबाट चौमासिक रूपमा सार्वजनिकीकरण गरि आम जनतालाई नगर कार्यको विषयमा सुसुचित गराउने नीति लिइने छ ।
- ✓ नगरासीलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन क्रमशः नगरपालिकाकार्यालय परिसर, बडा कार्यालयहरु र महत्वपूर्ण स्थानहरु Wi-Fi Free Zone को लागि intranetको प्रवन्ध मिलाईने ।
- ✓ Mobile Apps द्वारा सेवा प्रवाहमा सुधार गरिनेछ ।

४) भूमि व्यवस्थापन र बस्ती विकास

- ✓ भू-उपयोग गुरुयोजना जारी गरिने छ । सो योजना अनुसार दिगो विकासमा आधारित आवास क्षेत्र, सार्वजनिक क्षेत्र, वन क्षेत्र, हरियाली क्षेत्र एवं सुरक्षित क्षेत्रको पहिचान गरि एकीकृत नगर विकासको रणनीतिक योजनाको नीति लिइने छ ।
- ✓ सबै गरिब भूमिहिन दलित बस्तीहरूमा सामुदायिक भवन निर्माण गर्ने, भूमिहित सुकमबासीहरूको लगत संकलन गरि व्यवस्थित बसोबासका लागि आवश्यक पहल गर्ने तथा दलित, लोपोन्मुख, सिमान्तकृत समुदायमा जनता आवास कार्यक्रम विस्तार गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ✓ भूमिको उत्पादनशीलता, भूमि व्यवस्थापन, भू-उपयोग तथा वातावरणीय सन्तुलन समेतका आधारमा जग्गाको चक्काबन्दी गरि उत्पादन र उत्पादकत्व बढ़ा गरिने छ ।
- ✓ एकीकृत बस्ती विकासका पूर्वाधारहरु जस्तै शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, विद्युत, सरसफाई आदी सुविधाको विस्तार र सामुदायिक संस्था निर्माण गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी सबै क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।
- ✓ जग्गा प्लटिङ्लाई व्यवस्थित गर्ने, नगरपालिकाबाट जग्गा प्लटिङ्ग योजना स्वीकृत नगराई प्लटिङ्ग गर्न नदिने, नगरपालिकाबाट स्वीकृत जग्गा प्लटिङ्ग योजनाको आधारमा मात्र कित्ता काट गरि नक्सा पासका लागि सम्बन्धित कार्यालयमा सिफारिस गर्ने ।
- ✓ नगर क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी जग्गा परर्ती जग्गाको लगत तयार गरि नगरपालिकाले आर्थिक उत्पादकका लागि उपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

५)ऊर्जा र विद्युतिकरण

- ✓ नगरभित्रका सार्वजनिक स्थान, सडक बजार, नगर टोलमा सडक बत्ती जडान गर्ने तथा विद्युतीकरण हुन बाँकी रहेका बस्तीहरूमा विद्युतीकरण गरि उज्यालो औरही निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- ✓ नगर क्षेत्रभित्रका वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ कषिलाई व्यावसायिकीकरण र निर्यातमूखी बनाउन कृषि विद्युतिकरणलाई खेत खलियान सम्म पहुँच पुग्ने बनाउन सामुदायिक ग्रामिण विद्युतिकरणको अवधारणा अवलम्बन गरिने छ ।

६) सिंचाई

- ✓ औरही नगरपालिका भित्र सिंचाई प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न समृद्ध औरही सिंचाई विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ✓ नदि, खोला, बाढी एवं जल उत्पन्न प्रक्रोप नियन्त्रण गर्न जनताको तटबन्धन कार्यक्रम जनताकै सहभागितामा गरिन नीति लिइने छ ।
- ✓ नगरपालिकाभित्रका सबै कृषियोग्य भूमिमा सिंचाइको सुनिश्चिता गर्ने तथा सिंचाइमा सम्बन्ध नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण गरि सिंचाई गुरुयोजनको निर्माण र कार्यान्वयन गरिने छ ।

७) सार्वजनिक नीति साफेदारी

वर्तमान विश्व शासन तथा बहुस्तरिय शासनको समयमा सार्वजनिक क्षेत्र मात्रैले आम नागरिकका आकांक्षालाई सम्बोधन गर्न नसक्ने भएकाले यस नगरपालिकाले पनि सार्वजनिक ... नीजि साफेदारीका आयोजना छनोट र कार्यान्वयनमा स्थानीय जनताको प्रत्यक्ष सहभागिता गराई विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा सार्वजनिक नीति साफेदारीको नीति अवलम्बन गरिने छ ।

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१) वन तथा वातावरण

नेपालको संविधानले राज्यको वातावरणमैत्री दिगो सन्तुलित विकासको कल्पना गरेको छ । समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न आधुनिक पूर्वाधारयुक्त, योजनाबद्ध, विपदप्रतिरोधी, व्यवस्थित, समावेशी, आर्थिक रूपमा गतिशिल तथा सुरक्ष्य नगर निर्माण गर्न देहायका नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- समृद्धिको लागि वन भन्ने नाराका साथ वन तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथामिकता दिइने छ ।
- सार्वजनिक वन क्षेत्रभित्रका खाली जमिनमा वृक्षारोपण गर्दै लिगाने छ ।
- नगरपालिका सबै वडाहरूमा स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाई औद्योगिक एवम भौतिक विकासबाट वातावरणमा हुन सक्ने जोखिमलाई न्युनिकरण गर्न आवश्यक नीति लिइने छ ।
- प्रकृति, वातावरण वा जैविक विविधतामाथिको नकरात्मक असर न्युन गर्न उपयक्त उपयाहरु अवलम्बन गरिने छ ।
- अन्तरपुस्ता समन्वयको मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै भू-संरक्षण, तटबन्धन व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, जैविक विविधताको संरक्षण तथा वनलाई डलेलोबाट जोगाउन आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्र एक वडा एक उद्यान कार्यक्रम लागू गर्दै लिगाने छ ।
- बरुण यन्त्र खरिद प्रक्रियालाई यथाशिष्ठ अगाडी बढाइने छ ।
- वन पैदावार, वन जडगल र वृक्षारोपण सम्बन्धी कार्यक्रम निर्माण गरि लागु गरिने छ ।
- नीजि घर तथा क्षेत्रमा उद्यान निर्माण गर्ने प्रोत्साहित गर्ने हेतुले घर नक्सा पास गर्दा हरेक घरमा कम्तिमा २ वटा बिरुवा रोप्ने घरधनीलाई नक्सा पास गर्दा १० प्रतिशत गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नरसी स्थापना, बिरुवा उत्पादन तथा वितरण रोपण, प्रबर्द्धन कार्यलाई सरोकारवाला निकायको समन्वय वा सहयोगमा उचित व्यवस्थापन गरिने छ ।
- स्वच्छ तथा स्वथ्य वातावरण र जलाधार तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी नीति, कानून, कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ ।

- नगर क्षेत्रका सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू नगरपालिकामा २०७७ साल श्रावन महिनादेखि सुचिकरण गर्ने व्यवस्था लागु गरिने छ ।

२) विपद व्यवस्थापन

कोभिड १९को संक्रमणका कारण अन्य सम्भावित प्राकृतिक र गैरप्राकृतिक घटनाले अझ बढी सन्त्रास थपेको कठिन घडी छौ । विपद जोखिमका कारण भौतिक, आर्थिक, सामाजिक विकास र प्रगतिमा प्रतिकूल प्रभाव पार्न सक्ने तर्फ नगर सरकार सचेत रहेको छ । संविधानमा विपत्त व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय तहको एकल तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साभा अधिकार सूची भएकोले तीनै तहको सरकारको भूमिका उत्तिकै महत्वपूर्ण छ भन्ने कुरामा नगर सरकार स्पष्ट छ । जसको व्यवस्थापनको लागि निम्नलिखित नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- प्रकोपजन्य जोखिमलाई न्युनिकरण गर्न, विपत्तपूर्व तयारी योजना / स्थानीय विपद जोखिम योजना तर्जुमा गरि विपदमा मेरर कार्यक्रम यथाशिष्ट सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरस्तरिय विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम विनियोजन गरि उद्धार, राहत सामाग्री तथा जनशक्ति परिचालन सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- विपद पिडितलाई तत्काल राहत तथा उद्धार कार्यका लागि स्थानीय तह विपद व्यवस्थापन समिति मार्फत प्रत्येक वडामा आकस्मिक खोज तथा उद्धार टोली निर्माण तथा परिचालन गरिने छ ।
- विपदपूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
- राहत सामाग्रीको आपतकालिन भण्डारण, व्यवस्थित वितरण र समन्वयको कार्यका उच्च प्राथामिकताका साथ अगाडी बढाइने छ ।
- संघ, प्रदेश विपद व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य र समन्वय गरि विपद जोखिम न्युनिकरण तथा उत्थानशील र क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विपद प्रभावितहरूलाई सार्वजनिक, नीजि तथा सामुदायिक क्षेत्र समेतको सहकार्यमा सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने नीति लिइने छ ।

३) फोहोरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

- नगरबासीको एउटै रहर, स्वच्छ, सफा, हराभरा र समृद्ध औरही नगर भन्ने नारा सहित फोहोरमैलालाई व्यवस्थापनका लागि ल्याण्डफिल्ड साइडको खोजी गरी उचित व्यवस्थापनको कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।
- फोहोरलाई जथाभावी फाल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरि फोहोर संकलन गरि प्राङ्गारिक मल तथा जैविक ऊर्जा उत्पादन गर्दै फोहोरलाई मोहर कार्यलाई साथकता दिइने ।
- वातावरण प्रदूषण हुन नदिन नगरपालिका भित्र मापदण्ड विपरित प्लास्टिकको विक्री वितरण, प्रयोगमा रोक लगाई प्लाष्टिक रहित नगर घोषणा गरिने छ र फोहोर व्यवस्थापनमा असहयोग गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई कानुन बमोजिम कारबाहीका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइने छ ।
- बाटो घाटो सार्वजनिक स्थानमा पशुचौपाय बाध्ने, छाड्ने कार्यलाई निरुत्साहित तथा दण्डीत गरिने छ ।
- विभिन्न संघ सम्बन्धी स्थानमा आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरि बजारलाई सुन्दर र सफा राख्न आवश्यक सरसफाई तथा ढल निकासाको कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरमा व्यवस्थित ढल निकासका लागि योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक अध्ययन तथा पहल गरिने छ ।

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास

नगरका हरेक क्रियाकलापालाई व्यवस्थित, उत्तरदायी, जवाफदेहि तथा पारदर्शी बनाउदै सदाचारयुक्त संस्कृतिको विकास गरिने छ । म भ्रष्टाचार गर्दिन, म भ्रष्टाचार हुन दिन्न, म देश र जनताको लागि इमानदार भएर काम गर्ने छु भन्ने प्रतिज्ञा सहितको सुशासन कार्यसंस्कृति प्रबढ्दन गर्न निम्न नीति अवलम्बन गरिने छ ।

१) मानव संसाधन व्यवस्थापन

- कर्मचारीको समुचित बन्दोबस्त गरी साडगठनिक उद्देश्य हासिल गर्नका लागि यस नगरको आवश्यकता र क्षमताको आधारमा सांगठनिक संरचनालाई चुस्त दुरुस्त राख्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- कर्मचारीसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण व्यवस्थापकीय कार्यलाई चुस्त दुरुस्त, योजनाबद्ध र प्रभावकारी तुल्याउन आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- संगठनको आवश्यकता र कार्यप्रकृति अनुसार कर्मचारीको क्षमता विकासको लागि पेशागत व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- कर्मचारीलाई सेवामा उत्प्रेरित बनाउनको निमित्त मौद्रिक र गैरमौद्रिक सुविधा प्रदान गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथामिता दिइने छ ।
- स्थानीय तहमा कार्यतरत इमान्दार, दक्ष र अनुभवी सेवा करारमा रहेका कर्मचारीलाई औचित्यता र आवश्यकताको आधारमा सेवामा निरन्तरता दिइने नीति लिइने छ ।
- कर्मचारीको योग्यता, क्षमता र रुचिका आधारमा जिम्मेवारी हेरफेर गरि च्छजत :बल क्ल त्जभ च्छजत एबिअभ को सिद्धान्तलाई अवलम्बन गर्ने नीति लिइने छ ।

२) संस्थागत क्षमता विकास

- दैनिक प्रशासनलाई छिटो छ्वरितो बनाउन विद्युतीय प्रणाली लागु गरिने छ । नगरपालिको आन्तै वेबसाइटबाट नगरको सम्पूर्ण सूचना प्रकाशन व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू सबैलाई लक्षित गरि क्षमता विकासका लागि कम्तिमा वर्षको एक पटक तालिम एवम अध्ययन भ्रमणको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- आगामी दिनमा नगरको प्रशासनिक संरचना ,जनशक्ति, कार्यशैली, कार्यविधि, नवीनतम प्रविधि, ज्ञान सिप र क्षमतामा आधारित नागरिक पहाँचमैत्री बनाउदै लैजाने नीति लिइने छ ।
- नागरिक बडापत्रको कार्यान्वयन, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण जस्ता सुशासनको औजारहरूको प्रयोग गरि पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र जनविश्वास आर्जन गर्ने कार्यगत व्यवस्था मिलाइने छ ।
- आगामी पाँच वर्षमा सबै वडामा E – Governance को अवधारणा अनुरूप कार्यसञ्चालन गर्ने गरि Paperless Governance लाई व्यवहारिक रूपमा क्रमशः प्रयोगमा ल्याइने छ
- नागरिक वडापत्र अद्यावधिक गरि डिजिटल बोर्ड मार्फत सूचना प्रवाह गरिनेछ साथै सार्वजनिक स्थानहरूमा सूचना पाटीको माध्यमबाट नगरका सूचनाहरू नगरवासी समक्ष सूचित गरिनेछ ।

३) राजश्व परिचालन

- प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारवाट स्वीकृत कोष लेखाङ्कन प्रणाली (SUTRA) सुत्र को प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी वजेट तर्जुमा, खर्चको लेखाङ्कन र एकीकृत प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- मैले तिर्ने कर मैरे नगर विकासका लागि भन्ने आम करदातालाई महशुस हुने गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ । करको दायरामा नआएका करदाताहरूलाई करको दायरामा ल्याउन अभियान संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवासँग करको आवद्धता गर्ने गरी सम्पति कर, वहालकर, व्यावसायकर र विज्ञापन करलाई एकीकृत रूपमा आवद्ध गरिनेछ ।

- करको दायरालाई विस्तार गर्ने नीति अनुरूप आ.व २०७८/७९ लाई *cfjxl gu/ s/ cleofg aiff*का रूपमा बनाइनेछ ।
- करका नयाँ क्षेत्रहरु पहिचान गरि राजश्वको दायरालाई फराकिलो बनाइने छ । कर प्रशासनलाई सरल, सबल र पारदर्शी बनाइने छ । सबै किसिमका आय र व्यवसायलाई यथाशिघ्र करको दायरामा ल्याइने छ । कानून बमोजिम कर भूक्तानी नगर्ने लाई कानूनी कारबाहीको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरिने, नगरपालिकाले प्रवाह गरिने सेवालाई कर र शुल्कमा आबद्ध गरि न्यून आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- राजश्व परामर्श समितिको सुभावको आधारमा कर, दस्तुर, शुल्क, भाडा निर्धारण गरि करदाता शिक्षा मार्फत नगरबासी कर तिर्न अभिप्ररित गरिने छ ।
- तोकिएको समयमा बढी कर बुझाउने करदातालाई सम्मान गरिने छ ।
- घरबहार कर नियमित रूपमा बुझाउन प्रोत्साहन गरिने छ ।
- एकीकृत सम्पत्ति कर प्रणालीमा जाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

४) आन्तरिक, बाह्य लेखापरिक्षण तथा बेरुजु फछ्टौट

- आन्तरिक लेखापरिक्षकबाट लेखापरिक्षण गराई कामकार्यमा भएका गरेका गल्ती, त्रुटी, कमीकमजोरी सुधार गर्दै कार्यसम्पादन गरिने छ ।
- नगरस्तरिय अनुगमन समित गठन गरि नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण गतिविधिलाई अनुगमन गरी कार्य व्यवस्थित गरिने छ ।
- आर्थिक वर्ष व्यक्तित भई सकेपछि नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, औचित्यता र प्रभावकारिताको आधारमा महालेखा परिक्षक कार्यलयबाट अन्तिम लेखापरिक्षण गराई आर्थिक सुशासन कायम गर्ने नीति लिइने छ ।
- सालबषालि रूपमा रहदै आएको पुरानो बेरुजु फछ्टौटलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- विगतका वर्षहरूमा वित्तीय जोखिम नभएका केवल सैद्धान्तिक र प्रक्रियागत कमीकमजोरीका कारण उठान भएका बेरुजु फरफर्स गर्न प्रतिवेदन नगर सभाबाट स्वीकृत गरिने छ ।
- नगरपालिकाबाट खर्च व्यवस्थापन गर्दा आ.व. समाप्त हुदाँ शुन्य पेशकी र शुन्य बेरुजुको सिद्धान्त व्यवहारमा लागु गरिने नीति छ ।

५) सार्वजनिक सेवा प्रवाह

- जनतासँग जनताको सरकार, छिटो छरितो र सर्वसुलभ सेवा प्राप्त गर्ने नागरिको अधिकार अवधारणा अनुरूप हरेक महिना एक वडा कार्यालयको अनुगमन गरिने छ । नगरपालिका प्रमुखबाट स्थलगत रूपमा जनप्रतिनिधि र नगरबासीसँग भेटघाट गरि गुनासो सुन्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई आम नागरिको मन छुने र मष्टिस्क माथी विजय प्राप्त गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सुशासनका आधारभूत पक्षहरु उत्तरदायित्व, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, जनसहभागिता प्रबंद्धन गर्दै बिना भेदभाव गर्दै सेवा प्रवाह गर्ने नीति लिइने छ ।
- सार्वजनिक सेवालाई सरकारी निकाय, नीजि क्षेत्र, गैरसरकारी क्षेत्र वा सामुदायिक क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरि नागरिक हित सन्तुष्टि केन्द्रित नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाउदै सार्वभौम नागरिकप्रतिको सरकारको जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व निर्वाह गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- राजकीय शक्ति तथा राजश्वको क्षमताका आधारमा लोकतन्त्रका लाभलाई सरल, सहज, सुलभ ढंगले जनताको घरदैलोसम्म उपलब्ध गराइने छ ।
- ; fj hlg; ; gj f0\$]cf of hg ug]/ hgu gf; f]oy fz l3|; Da fyg ul/gf .

- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा वभचखज्जभ धष्टज कर्षभि बलम क्षजभि न्वतभ धबथ कथकतभ को अवधारणालाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

६) बैठक व्यवस्थापन

- नगर सभा र नगर कार्यपालिकाले निर्माण गरेको कानूनी परिधिभित्र रहेर हरेक सभाको बैठक व्यवस्थापन व्यवस्थित गरिने छ ।
- कार्यपालिकाको निर्णयहरु विद्युतिय माध्यमबाट अभिलेखिकरण तथा प्रकाशन गरिने छ ।
- कार्यपालिकाका विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदलको बैठक व्यवस्थापनको चुस्त दुरुस्त र व्यवस्थित गरिने छ ।
- बैठकको मूल्य मान्यता र वरियता समेतलाई मध्यनजर गर्दै बैठकलाई अनुशासित तथा मर्यादित गरिने छ ।

७) योजना छनौट तथा कार्यान्वयन

- द्वगततफ तय गउ बउउचयबअज (तलदखि माथि जाने) नीति अनुसार बस्ती बस्ती बाट योजना छनौट गरिने छ ।
- योजना छनौट तथा प्राथामिकीकरण गर्दा राष्ट्रिय विकास नीति, गरिबी निवारण, वातावरणीय अनुकूलता, स्रोत साधनको उपलब्धताको आधारमा नगरबासीलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने योजना उच्च प्राथामिता दिइने छ ।
- जनसहभागितामा आधारित योजनालाई उच्च प्राथामितकता दिइने छ ।
- वडास्तरिय साना आयोजनाहरु उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालन गरि उत्कृष्ट कार्य सम्पन्न गर्ने उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन तथा पुरस्कारको नीति लिइने छ ।
- योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई निरन्तर रुपमा व्यवस्थित गर्दै लिइने छ र नगर क्षेत्रभित्रका ठूला, मझौला र साना भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्य सञ्चालन गर्ने कम्पनी वा फर्मले नगरपालिकाबाट अनुमति लिइने व्यवस्था लागू गरिने छ ।

८) अन्तर निकाय समन्वय

संविधान र कानून बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच सहभागिता, समन्वय, सहकारिता र सहअस्तित्वको आधारमा अन्तरसम्बन्ध अगाडी बढाउने नीति लिइने छ । जिल्ला समन्वय समिति, वडा तहको सम्पर्क, समन्वय, पत्राचार, शिष्टता लगायतका विषयमा व्यवस्थित कार्यविधि अपनाइने छ, साथै आवश्यकता र सम्भाव्यताका आधारमा वैदेशिक मुलुकका नगरपालिकासँग मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध स्थापित गर्न औरहीसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरिने छ ।

९) कानून तथा न्याय

१) नगर प्रहरी

- नेपालको संविधान २२६को अधिनमा रही नगर प्रहरी ऐन नियम बनाई नगर प्रहरीलाई सक्रिय बनाइने छ ।
- स्थानीय तह सञ्चालन कार्यविधि अनुसार नगरको शान्ति सुरक्षा र जनसेवाको कार्यलाई व्यवस्थित गर्न नगर प्रहरी गठन प्रक्रिया अगाडी बढाइने छ । यसरी गठन गरिने नगर प्रहरीको काम कर्तव्य र अधिकार स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४को दफा ११ उपदफा २ (क) बमोजिम हुनेछ ।
- नगर प्रहरीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नेपाल प्रहरीसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा नगरको मुख्य चोकहरूमा सिसिटीभी राखी जनता सुरक्षा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

- संघीय तथा प्रदेश कानूनको अधिनमा रही नगर प्रहरी सञ्चालन र व्यवस्थापन नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ ।

२) न्याय कानून मानव अधिकार प्रबद्धन

- संविधानमा उल्लेखित सबै संवैधानिक व्यवस्थाहरू, प्रदेश कानून र स्थानीय तह सञ्चालनका लागि बनेका कानून तथा कार्यविधिहरूको मातहतमा रहि कार्यान्वयन गरिने छ ।
- न्यायिक समितिको सचिवालय व्यवस्थापन गरि न्याय, कानून, मानवअधिकार, प्रबद्धन तथा मेलमिलाप र मध्यस्थता, निर्माण तथा फैसला कार्यान्वयनलाई व्यवहारिक रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- न्याय तथा कानूनी राज्यको परिपालना गर्दै मानव अधिकारको संरक्षण, प्रबद्धन गर्दै व्यक्तिगत र समुहबीच मेलमिलाप र मध्यस्थताको कार्यलाई कार्यान्वयनको सुरुवात गर्दै सामाजिक सद्भाव कायम गरिने छ ।
- कानून विपरित स्थापना भएका उद्योग कलकारखाना, प्राकृतिक सम्पदाको दोहन गर्नेलाई कानूनी दायरामा ल्याइने छ ।
- असहाय र असमर्थ पक्षलाई कानून बमोजिम निशूल्क कानूनी परामर्श तथा सहायता उपलब्ध गराइने छ ।

३) विधायन

- कार्यपालिका तथा सभामा पेश गनु पर्ने विभिन्न नीति, नियम तथा कानूनको मस्यौदा निर्माणको तयारी गर्दै सरोकारवाला सँग राय, सुझाव तथा सल्लाह लिई अन्तिम तयारी गरिने छ ।
- नीति, कानूनको प्रमाणित प्रतिको संरक्षण, प्रकाशन र अभिलेखलाई व्यवस्थित गरिने छ ।

४) विविध

- नगरपालिकाको कार्यलय भवन तथा वडा कार्यलयको कार्यलय भवन(नभएको वडाको लागि) नगरपालिका भित्र भवन निर्माणको लागि जग्गा पहिचान गरि थालनीको लागि प्रकृया अपनाईने छ ।
- नगरपालिकाका विस्त्रित विभिन्न क्षेत्रबाट अदालतमा उजुरी पर्न सक्ने सम्भावना तथा न्यायिक कार्यलाई व्यवस्थित गर्न र कानूनि परामर्श को लागि परामर्श वा करारमा १ जना कानूनी सल्लाहाकारको नियुक्ती गरिने छ ।
- नक्ष र डिजिटल हाउस नम्वरिङ्ग प्रणालीलाई कमश कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- औरही नगरपालिकाको आफै एप्स बनाई नगरपालिकाले संचालन गर्ने विभिन्न विविध गतिविधिहरू सार्वजनिक गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- प्राविधिक विद्यालयको स्थापना ।

सम्मानित नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु

अन्त्यमा,

यस “कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पुर्वाधार र सञ्चार, औरही नगरपालीकाको समृद्धिको मूल आधार” विकासSF] nflu निरन्तर सदभाब र सहयोग गर्दू{ हुन] सम्पूर्ण { नगरबासी महानुभाबहरु, नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, करदाता महानुभाबहरु, विकास साझेदारहरु, सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै बजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबै पक्षहरुको साथ र सहयोगको अपेक्षा गरेको छ'। हाप्रा सामु थुप्रै चुनौतीहरु छन्। हामी सबैको साथ, सहयोग र सहकार्यलाई थप प्रभाबकारी बनाउन सकेमा ति चुनौतीहरुलाई सजिलै पार गर्न सक्नेछौं भन्ने कुरामा कस्क्रो पनि दूई मत नहोला। आगामी दिनमा हामी सबैका प्रयत्नले सार्थक उपलब्धि हासिल गर्न सकोस भन्ने अपेक्षा गर्दै बिगतमा हामी जनप्रतिनिधीहरुमा भएको तिक्ततालाई समेत सदाको लागि तितो अनुभव लिदै निमिट्यान्न वनाउदै आगामी दिनमा सबैको सक्रिय सहयोग पाउने अपेक्षा गर्दै सम्पूर्ण महानुभाबहरुप्रती हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु।

मैले प्रस्तुत गरेको आगामि आ.व. २०७८/२०७९ को नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट कोरोनाको संक्रमण लगायत सबै प्रकारका रोगबाट नागरिकको जिवन रक्षा गर्न स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढै र सबल हुने, श्रम शक्तिलाई काम तथा रोजगारि सुनिश्चित हुने र औरही वासी नागरिकले औरही सरकार मार्फत सामाजिक सुरक्षा एवं संरक्षण प्राप्त गर्ने व्यवस्थाबाट समुन्नत, सभ्य, सुसस्कृत र न्यायपूर्ण समाज निर्माणमा महत्व पूर्ण योगदान पुरनेमा मैले अपेक्षा गरेको छु। साथै कोभिड १९ को कारण मृत्तक नागरिक प्रति हार्दिक सम्वेदना व्यक्त गर्दछु तथा यस महामारीबाट संक्रमीत नागरिकको शिघ्र स्वस्थ्य लाभको कामना गर्दछु। अत्यमा नगरभित्र र वाहिर रहनु भएका सबै नेपाली दिदि, बहिनी तथा दाजुभाइलाई कोभिड १९ को जोखिमबाट सुरक्षित रहदै सबल, समृद्ध, न्यायपूर्ण नगरपालिका निर्माणमा योगदान गर्न आहुवान गर्दछु। अब म आ.व. ०७८/०७९ को लागि नगर स्तरीय योजनाहरु, वडा स्तरीय योजनाहरु सहित आय व्ययको विवरण (बजेट) प्रस्तुत गर्न गई रहेको छु।

प्रस्तुकर्ता

सुनिल कुमार यादव

नगर प्रमुख

औरही नगरपालिका

